

Кучеренко Сергій Михалович

к.психол.н., доцент, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України

Kucherenko Sergey

candidate of psychological sciences, associate professor, associate professor of the department of psychology of activity in special conditions National University of Civil Defence of Ukraine

Кучеренко Наталія Сергіївна

к.психол.н, доцент кафедри практичної психології Української інженерно – педагогічної академії

Kucherenko Natalia

candidate of psychological sciences, associate professor, department of practical psychology of the Ukrainian engineering and pedagogical academy

Сучасні підходи до організації службово – бойової підготовки практичних психологів сил безпеки та оборони України

В даний час перед практичними психологами сил безпеки та оборони України стоять конкретні - прагматичні завдання, вирішення яких вимагає високих професійних компетенції. Ця професія відноситься до сфери «людина - людина» і є однією з творчих професій, тому вона зазнає відповідні труднощі з уніфікації і оцінці ефективності діяльності. Проведений аналіз наявних досліджень дозволяє зробити висновок про те, що особливості професійної

діяльності практичних психологів сил безпеки та оборони України вивчені недостатньо, по відношенню до них немає усталених уявлень, вони суперечливі і не завжди збігаються з істинним змістом їхньої професійної діяльності, що створює перешкоди на шляху самореалізації фахівця. Такий стан справ призводить до того, що практичному психологу доводиться самому аналізувати проблеми військового підрозділу і формувати адекватний запит на свою діяльність.

Професійна діяльність практичних психологів представляє систему взаємопов'язаних методів, способів і засобів, що застосовуються для вивчення психологічних особливостей особового складу, підрозділів, психологічних факторів і їх вдосконалення з метою підвищення ефективності службово – бойової діяльності та збереження психічного здоров'я військовослужбовців і членів їх сімей. Проведений аналіз нормативних документів, практики організації і проведення психологічної роботи в підрозділах дозволяють виділити види і способи професійної діяльності практичного психолога, які є елементами змісту освіти, що підлягають засвоєнню. Основними формами тут є вивчення ситуацій професійної діяльності, моделей поведінки, способів вирішення професійних завдань, застосування психологічних технологій роботи з персоналом, розвитку професійно важливих якостей самого психолога.

Основними завданнями практичного психолога в процесі професійної діяльності є:

- вивчення індивідуально-психологічних особливостей військовослужбовців, соціально-психологічних процесів і явищ в підрозділах і прогнозування їх розвитку;
- здійснення професійного психологічного відбору та участь в раціональному розміщенні на військових посадах;
- психологічний аналіз навчально-виховного процесу, службово - бойової підготовки, вироблення рекомендацій щодо підвищення їх ефективності;
- морально - психологічне забезпечення службово - бойової діяльності;

- формування оптимального соціально-психологічного клімату в підрозділах;
- надання психологічної допомоги військовослужбовцям, членам їх сімей, цивільному персоналу;
- організація психологічного навчання протидії негативному інформаційно-психологічному впливу тощо.

Виходячи з вище викладеного, можна говорити про те, що завдання формування і розвитку необхідних професійних якостей практичного психолога сил безпеки та оборони України можуть бути успішно вирішені при урахуванні в організації службово – бойової підготовки майбутніх офіцерів психологів наступних напрямків:

- професійно орієнтованої активізації особистісного потенціалу курсантів;
- відтворення в службово - бойовій підготовці професійних ситуації максимально наближених до реальних умов діяльності;
- створення моделі реальної професійної діяльності з урахуванням всіх необхідних психічних параметрів і процесу професіоналізації майбутнього офіцера;
- підвищення інформативності всіх форм службово - бойової підготовки, розвиток навичок системного аналізу як навчальних, так і професійних ситуацій;
- організація ігрового моделювання професійної діяльності та комунікації з метою активізації у майбутніх офіцерів розумових функцій, логічного і соціально-психологічного аспектів освоєння навчального матеріалу;
- забезпечення персоналізованого варіанта освоєння норм службово - бойової підготовки і професійної діяльності.

При цьому слід зазначити, що загальний напрямок розвитку професійної суб'єктності в рамках реальної або модельованої в ході навчального процесу кооперації діючих суб'єктів, в даний час, практично не враховує психологічні

особливості організації службово - бойової діяльності в екстремальних умовах. На вивчення цих аспектів і будуть спрямовані наші подальші роботи.

Література

1. Кучеренко С. М., Кучеренко Н.С., Назаров О.А. Розробка комплексної програми психологічного забезпечення підготовки майбутніх офіцерів технічного профілю. Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць. Вип. 22. 2017. С.185 – 195
2. Осьодло В. І. Психологія професійного становлення офіцера. Київ. 2012. 463 с.
3. Приходько І. І. Засади психологічної безпеки персоналу екстремальних видів діяльності. Харків. 2013.745 с.